

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 21.11.2025 r.
COM(2025) 704 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

dotyczące pozwoleń na wywóz w 2024 r. na podstawie rozporządzenia w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania

1. Wprowadzenie

Rozporządzenie (UE) 2019/125 w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania¹ („rozporządzenie”) ma na celu zapobieganie z jednej strony wykonywaniu kary śmierci, a z drugiej – stosowaniu tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania w państwach spoza UE. W rozporządzeniu tym towary dzieli się na:

- towary, które nierozdzielnie wiążą się z nadużyciami i w ogóle nie powinny być przedmiotem handlu (załącznik II) oraz
- towary, które mogą mieć zgodne z prawem zastosowania, np. sprzęt służący do egzekwowania prawa (załącznik III) i towary o zastosowaniu leczniczym (załącznik IV).

Handel towarami wymienionymi w załącznikach III i IV podlega pewnym ograniczeniom, w tym wymogowi wystąpienia do właściwego organu państwa członkowskiego o pozwolenie na wywóz takich towarów.

Art. 26 ust. 3 rozporządzenia stanowi, że państwa członkowskie mają obowiązek sporządzać publiczne roczne sprawozdanie z działalności zawierające informacje o liczbie otrzymanych wniosków, towarach i krajach, których dotyczyły wnioski oraz o decyzjach, które podjęto w tych sprawach. Art. 26 ust. 4 stanowi, że Komisja ma obowiązek sporządzać roczne sprawozdanie obejmujące roczne sprawozdania z działalności opublikowane przez państwa członkowskie. To sprawozdanie musi zostać udostępnione publicznie.

W niniejszym sprawozdaniu Komisja przedstawia informacje na temat działań podjętych w 2024 r. przez państwa członkowskie w obszarze wydawania pozwoleń na wywóz towarów², które mogłyby być użyte w celu stosowania tortur lub wykonywania kary śmierci.

Wszystkie państwa członkowskie przekazały informacje na temat liczby pozwoleń na wywóz, których udzielono lub których udzielenia odmówiono na podstawie art. 11 ust. 1 i art. 16 ust. 1 rozporządzenia, oraz na temat odnośnych towarów i państw przeznaczenia. W niektórych przypadkach właściwe organy w państwach członkowskich przekazały również informacje na temat liczby lub ilości towarów objętych pozwoleniami na wywóz oraz kategorii użytkowników końcowych, którym towary te zostały dostarczone.

¹ Dz.U. L 30 z 31.1.2019, s. 1.

² Niniejsze sprawozdanie nie zawiera informacji na temat korzystania przez eksporterów z generalnego unijnego pozwolenia na wywóz, zgodnie z załącznikiem V do rozporządzenia, w odniesieniu do wywozu towarów wymienionych w załączniku IV.

Pozwolenia wydawane na podstawie rozporządzenia (UE) 2019/125

W art. 11 ust. 1 i art. 16 ust. 1 rozporządzenia ustanowiono wymóg uzyskania pozwolenia na wywóz³ towarów wymienionych odpowiednio w załączniku III i IV.

Załącznik III zawiera wykaz niektórych towarów, które mogłyby być użyte w celu stosowania tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karan. Towary wymienione w załączniku III podzielone są na następujące kategorie: towary zaprojektowane do krępowania ludzi; broń i urządzenia zaprojektowane do celów tłumienia zamieszek lub samoobrony; oraz broń i sprzęt rozpraszające, oślepiające lub drażniące substancje chemiczne przeznaczone do tłumienia zamieszek lub samoobrony i określone substancje powiązane.

Załącznik IV zawiera wykaz niektórych substancji chemicznych, które mogą być użyte do przeprowadzania egzekucji poprzez podanie śmiertelnego zastrzyku.

Poza przypadkami zastosowania generalnego unijnego pozwolenia na wywóz, o którym mowa w załączniku V, w odniesieniu do wywozu towarów wymienionych w załączniku IV należy uzyskać pozwolenie na wywóz od właściwych organów w odpowiednim państwie członkowskim, wymienionych w załączniku I do rozporządzenia.

Wywozu do miejsc przeznaczenia wymienionych w generalnym unijnym pozwoleniu na wywóz można z reguły dokonać bez uzyskania od państwa członkowskiego pozwolenia indywidualnego lub globalnego. Do tej pory państwa nienależące do UE umieszczano w załączniku V, pod warunkiem ratyfikacji przez nie odpowiedniej umowy międzynarodowej zobowiązującej do zniesienia kary śmierci w odniesieniu do wszystkich przestępstw. W przypadku państw, które nie są członkami Rady Europy, oznacza to konieczność uprzedniej ratyfikacji Drugiego protokołu fakultatywnego do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych bez zastrzeżeń.

Jeżeli istnieją jednak uzasadnione wątpliwości co do zdolności eksportera do spełniania warunków tego pozwolenia lub przestrzegania przepisów w zakresie kontroli wywozu, właściwy organ może zakazać temu eksporterowi korzystania z generalnego unijnego pozwolenia na wywóz.

Art. 20 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że pozwolenie na wywóz udzielane przez państwo członkowskie może być pozwoleniem indywidualnym (pozwolenie udzielane na wywóz na rzecz jednego użytkownika końcowego lub odbiorcy w państwie nienależącym do UE) lub globalnym (pozwolenie udzielane na wywóz na rzecz co najmniej jednego określonego użytkownika

³ W art. 2 lit. d) rozporządzenia „wywóz” zdefiniowano jako „każde wyprowadzenie towarów z obszaru celnego Unii, w tym wyprowadzenie towarów wymagające zgłoszenia celnego oraz wyprowadzenie towarów po ich składowaniu w wolnym obszarze celnym w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013”.

końcowego lub dystrybutora w co najmniej jednym określonym państwie nienależącym do UE)⁴.

W art. 3, 4 i 5 rozporządzenia zakazano odpowiednio wywozu, przywozu i tranzytu towarów wymienionych w załączniku II. Właściwe organy mogą udzielić odstępstwa od tego zakazu, ale wyłącznie pod warunkiem wykazania, że dane towary będą użyte jedynie w celu ich publicznego wystawienia w muzeum (w państwie nienależącym do UE albo, zgodnie z art. 4, w państwie członkowskim) ze względu na ich znaczenie historyczne.

2. Pozwolenia, których udzielono i których udzielenia odmówiono

W 2024 r. łączna liczba zgłoszonych pozwoleń wyniosła 248, przy czym ich udzielenie zgłosiło 7 państw członkowskich. Pozostałe państwa członkowskie poinformowały Komisję, że nie otrzymały wniosków o udzielenie pozwolenia na podstawie rozporządzenia, co sugeruje ograniczoną aktywność w tej dziedzinie. Tak jak w poprzednich sprawozdaniach, ilość danych nie pozwala na wyciągnięcie odpowiednio udokumentowanych wniosków.

Ponieważ w definicjach terminów „pozwolenie indywidualne” i „pozwolenie globalne” w art. 2 rozporządzenia nie zawarto elementu ilościowego, wskazanie liczby udzielonych pozwoleń nie pozwala określić liczby ani ilości towarów objętych tymi pozwoleniami. W informacjach przekazywanych Komisji przez państwa członkowskie zazwyczaj nie dokonuje się rozróżnienia między pozwoleniami indywidualnymi a pozwoleniami globalnymi.

Państwa członkowskie poinformowały, że w 2024 r. odrzuciły 2 wnioski o pozwolenie na wywóz. Zgłoszone przypadki odmów dotyczyły towarów wymienionych w załączniku III kod 3.1⁵ przeznaczonych na wywóz do Chile i towarów wymienionych w załączniku IV kod 1.1 d)⁶ przeznaczonych na wywóz do Izraela.

W art. 3, 4 i 5 rozporządzenia zakazano odpowiednio wywozu, przywozu i tranzytu towarów wymienionych w załączniku II. Zgodnie z rozporządzeniem właściwe organy mogą udzielić odstępstwa od tego zakazu, ale wyłącznie pod warunkiem wykazania, że dane towary będą użyte jedynie w celu ich publicznego wystawienia w muzeum (w państwie nienależącym do UE albo, zgodnie z art. 4, w państwie członkowskim) ze względu na ich znaczenie historyczne. Właściwe organy zgłosiły, że nie udzieliły takich odstępstw w 2024 r.

W *załączniku 1* do niniejszego sprawozdania przedstawiono ogólnie zgłoszoną przez państwa członkowskie liczbę pozwoleń na wywóz, których udzieliły one lub których udzielenia odmówiły w latach 2017–2024.

⁴ „Pozwolenie indywidualne” w pełni zdefiniowano w art. 2 lit. p). „Pozwolenie globalne” w pełni zdefiniowano w art. 2 lit. q).

⁵ Przenośna broń i sprzęt do podawania lub rozprowadzania dawki obeszczadniającej lub drażniącej substancji chemicznej.

⁶ Sól sodowa pentobarbitalu - (CAS 57-33-0)

Załącznik 2 do niniejszego sprawozdania zawiera informacje na temat liczby zgłoszonych pozwoleń na wywóz wydanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do towarów wymienionych w załączniku III.

Załącznik 3 do niniejszego sprawozdania zawiera informacje na temat zgłoszonych miejsc przeznaczenia towarów wymienionych w załączniku III, na których wywóz udzielono lub odmówiono pozwolenia.

W *załączniku 4* do niniejszego sprawozdania podsumowano przekazane Komisji informacje na temat zgłoszonego zastosowania końcowego towarów wymienionych w załączniku III, na których wywóz udzielono pozwoleń.

W *załączniku 5* do niniejszego sprawozdania przedstawiono szczegółowy przegląd dokonanego w 2024 r. dozwolonego wywozu towarów wymienionych w załączniku III.

Załącznik 6 do niniejszego sprawozdania zawiera informacje na temat liczby zgłoszonych pozwoleń na wywóz wydanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do towarów wymienionych w załączniku IV.

Załącznik 7 do niniejszego sprawozdania zawiera informacje na temat zgłoszonych miejsc przeznaczenia towarów wymienionych w załączniku IV, na których wywóz udzielono pozwolenia.

W *załączniku 8* do niniejszego sprawozdania podsumowano przekazane Komisji informacje na temat zgłoszonego zastosowania końcowego towarów wymienionych w załączniku IV, na których wywóz udzielono pozwolenia.

W *załączniku 9* do niniejszego sprawozdania przedstawiono szczegółowy przegląd dokonanego w 2024 r. dozwolonego wywozu towarów wymienionych w załączniku IV.